

ing« - hvorki politiskt ella menniskjaliga. Teir vóru samdir um (eisini Atli Dam, sum sjálvur undirskrivaði ta fyrstu avtaluna), at tað vóru danir sum kroystu føroyingar at ganga við til hetta.

Beint eftir at tann fyrsta avtalan var undirskrivað, segði Jákup Lindenskov tað vera heilt órímligt, um fólkatingið fór at »overtage styringen af et andet parlaments økonomiske lovgivning«.

Atli Dam helt tað vera eina vanlukku, at heima-stýrið hevði mist so nógv politiskt vald: »vi er i eks- perternes og bureaukraternes vold, ja, nærmest gids- ler«.

Og Óli Breckmann helt, at »det, der var galt forinden, er blevet gruelig galt nu. Færøerne har nemlig mistet sin politiske manøvre frihed - ja, egentlig sin politiske handlefrihed, for på en måde er vi blevet besat af en bankmagt«.

Hvør sin grundhugsan

Føroyingarir tulkaðu við øðrum orðum avtalarnar á ein heilt annan hátt enn teir donsku politikararnir.

Og hyggur ein nærri eftir, so sæst, at orsøkin var, at føroyingar og danir hugdu at avtalunum frá hvør sinum útgangsstöði: Føroyingarir sóu Føroyar sum ein sjálvstøðugan part av danska ríkinum. Tað var eitt sjálvstøðugt parlament - Løgtingið - sum varð tikið av ræði. Tí var hetta sjálvandi eitt stórmál.

Donsku politikararnir sóu hinvegin ikki Løgtingið sum eitt sjálvstøðugt parlament. Heima-stýrið skuldi »virðast«, men tað hevði ikki krav uppá nakað sum helst. Tí hevði tað ikki so nógv at siga, um danir tóku eitt sindur av tí - lænta - valdinum aftur, fyri at hjálpa føroyingum á rættkjøl.

Pressan

Eg havi eisini hugt at viðgerðini og umtaluni av avtalunum í sjei teimum størstu dagbløðunum í Danmark - í alt 107 greinir.

Hyggja vit fyrst at odda- greinum um málið (í alt 14 í tali) so kom ikki eitt einasta mótspel til teir donsku politikararnar. Øll bløðini tóku undir við tí sum hendi - uttan Ekstra Blaðið, sum helt, at danir fóru ov varliga fram.

Bløðini staðfestu at vald heima-stýrisins varð nógv avmarkað við avtalunum, men onki blað helt heima-stýrislógina tryggja føroyingum nakað sjálvræði, sum gjørdi hetta til ein juridiskan trupulleika. Og fleiri funnst eisini at Schüter fyri at hann ikki staðgaði tí skeivu gongdini í góðari tíð við uppleggning.

Tíðindagreinarnar og tær sonendur »bakgrunds- greinarnar«, góvu hesa mynd av málinum: Orsakað av oyðsli, dugnaløysi, kriminaliteti og vantandi morali er føroyska sam-

felagið um at fara á hús- gang. Danska stjórnin hevur so avgjørt at brúka pening hjá danska skattgaldaranum til at hjálpa hesum sam- felag - hóast tað framvegis verður stýrt av dugnaleys- um politikarum. Nøkur bløð vóru grovari enn onnur, men hetta var tann samlaða myndin - og einki blað víkti nógv frá.

Føroyar vórðu ikki um- talaðar sum ein sjálvstøð- ugur partur av ríkinum - hóast stórir munur varð hildin at vera millum fø- royngar og danir á nógvum økjum.

Samantitikið hildu hvorki politikarar ella pressa í Danmark, at fø- royngar við heima-stýris- lógini høvdu fingið endaligt lóggávvald.

Grundhugsanin var, at føroyingar eiga at sleppa at ráða sjálvir í tann mun danir halda, at vit klára at ráða okkum sjálvum. Halda teir okkum ikki klára tað nógv væl, hava teir fullan rætt til at taka tað valdið aftur, teir hava »útdelegerað« okkum.

Danir tulka sum teir vilja

Tað, sum er hent farnu árin, man hava gjørt øllum greitt, at heima-stýrislógini ikki tryggjar okkum alt tað vald, tey flestu hildu hana tryggja okkum. Tað riggaði væl í góð 40 ár - men tey høvdu bara verið 30 um ikki danir høvdu virt okkum »lige vidt nok« tey seinastu 10.

Men at heima-stýrið skal rinda fyri bankabjargingar- nar, hóast hetta sambært heima-stýrislógini greitt er eitt felagsmál, vísir, at lógin einki sum helst er verð. Vit hava ikki endaliga ábyrgd, har lógin sigur, at vit hava hana - og vit standa við allari ábyrgdini, har lógin sigur, at vit ikki hava hana.

Føroyar hanga statsrætt- arliga í leysum lofti. Og tað kann ikki halda fram. Vit mugu vita, hvar vit standa.

Hvat meina flokkarnir

Støðan í løtuni er tíverri, at vit hava ein »skriggjandi ódugnaligan løgmann« (sitat Finnboji Arge), sum vil blokera fyri eini formellari viðgerð av málinum á tingi. Og tað sær tíverri út til at fara at eydnast.

Men hetta eigur ikki at forða fyri, at flokkarnir sjálvir taka málið upp. Veljarin hevur sæð, at verandi skipan er ónytilig. Hann hevur krav uppá at vita, hvørja støðu flokkarnir hava.

Í løtuni eru tað bara tveir flokkar, sum hava greiða støðu: Sambandsflokkurin vil (so leingi Edmund er formaður) hava verandi skipan, og Tjóðveldisflokk- urin vil hava loysing.

Vit hava krav uppá at fáa at vita, hvat hinir meina. Ikki minst, hvat Fólk- og Javnaðarflokkurin meina við ta sjálvstýrislóg, teir siga seg vilja hava.

Marjun Dalsgaard var AFS-næmingur í Serbia fyri seks árum síðan:

- Eg fari ongantíð at gloyma tey

Bert 17 ára gomul fór Marjun Dalsgaard til Serbia sum AFS-næmingur. Hon fekk góða familju at búgva hjá, sum hon júst hevur verið aftur og vitja

Marjun Dalsgaard: - Tá tú bert 17 ára gomul verður tikin inn í eina familju, og livir saman við teimum í eitt ár, gloymir tú tey ongantíð aftur

Familjan í Serbia, var ógvuliga fegin um at fáa vitjan. Hóast seks ár eru liðin síðan seinast, kendi Marjun seg beinanvegin heima. Her er hon avmyndað saman við systurinum í Cacák

DAGNY JOENSEN

Ófta hoyra vit um føroy- skan ungdom, sum fer út í onnur lond at ganga í skúla eitt ár, eins og ung úr øðrum londum ganga í skúla í Føroyum.

Tey kallast AFS-næming- ar, av tí at tað er hesin fel- agsskapur, sum skipar fyri skúlagongd og fyri at tey ungu fáa eina familju at búgva hjá.

Fyri seks árum síðan gekk Marjun Dalsgaard eitt ár í skúla í Cacák í Serbia, har eini 73.000 fólk búðu. Tað er umleið 200 km. frá høv- uðstaðnum Beograd.

Seinastu árin kenna vit best Serbia frá frásøgum um krigg og ræðuleikar, sum fólk í gamla Jugoslavia hevur livað undir í fleiri ár. Tað forðaði kortini ikki Marjuni í at fara aftur at vitja familjuna í Serbia.

Hóast vit hoyra um ser- bar sum kriggjast o.s.fr., so er friðarligt í Serbia. Har hava ongar krígsatgerðir verið í hesum landsparti- num. Har búgva serbar, kro- atar og muslimar friðarlíga saman.

Hesin landspartur hevur tikið ímóti øllum fólkasløg- um, sum eru rímd undan krignum, sigur Marjun Dalsgaard.

Longdist aftur

Hvar var tað, sum fekk teg at fara aftur til Serbia, hóast umstøðurnar eru ó- tryggar har?

- Tá tú bert 17 ára gomul verður tikin inn í eina fam- ilju, og livir saman við teim- um í eitt ár, so gloymir t í tey ongantíð aftur.

Tey taka væl ímóti tær, og geva tær alt tað besta sum tey megna, og eru ógvuliga góð við teg. Tá skerst ikki burtur, at tú leingist aftur at hitta tey. Serliga tá kriggshóttanir eru so nær, har tey búgva, sigur Marjun Dalsgaard, sum altíð hevur ætlað sær at fara aftur at ferðast.

Hóast nógv var broytt seinastu seks árin, eitt nú vóru systurnar nú tilkom- nar, so kendi Marjun seg heima beinanvegin, og sum

